

vergadering **C199**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 17 april 2024

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de evaluatie van de proefprojecten Lokale gezinscoaches – 1312 (2023-2024)	3
Bijlage	4
VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de structurele verankering van voedselhulpinitiatieven – 1577 (2023-2024)	9
VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de bevraging door de Gezinsbond over de groeiende financiële onzekerheid van gezinnen – 1472 (2023-2024)	15

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de evaluatie van de proefprojecten Lokale gezinscoaches – 1312 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Celia Groothedde

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Ik heb eerder al vragen gesteld over dit onderwerp. De laatste keer was in november tijdens de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) Armoedebestrijding 2024. In het regeerakkoord en het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) 2020-2024 staat dat de Vlaamse Regering lokale besturen wil ondersteunen om via het principe van lokale gezinscoaches, sociaal werkers die aan nauwe gezinsbegeleiding doen, een intensieve begeleiding op maat te voorzien voor gezinnen in armoede. De lokale gezinscoaches moeten er in de eerste plaats zijn voor de meest kwetsbare gezinnen die kampen met diverse problemen, maar kunnen ook helpen om te vermijden dat gezinnen in deze meest precaire situatie terechtkomen. Vele lokale besturen hebben hier de voorbije tien jaar al mee geëxperimenteerd. Ik denk bijvoorbeeld aan het GO-project (GezinsOndersteuningsteam) in Mechelen. Ook in mijn eigen stad, Kortrijk, zijn we hiermee bezig en hebben we het project Mission (Mobile Integrated Social Services Increasing employment Outcomes for people in Need) uitgerold, met wetenschappelijke begeleiding van de heer Wim Van Lancker, ondersteund door een wetenschappelijke commissie onder voorzitterschap van Frank Vandenbroucke en met steun van de Europese Commissie. De rapporten daarover werden gebruikt om dit op te zetten. Er werd niet concreet verwezen naar de stad Kortrijk, maar de studie werd wel gebruikt.

De vorige minister van Armoedebestrijding, de heer Beke, zette vijf proefprojecten lokale gezinscoaches op, die liepen van 1 november 2021 tot en met 31 oktober 2023. Er werd daarbij ook een wetenschappelijke opvolging en evaluatie van de projecten georganiseerd. Minister, tijdens de beleids- en begrotingstoelichting Armoedebestrijding 2024 zei u dat u de evaluatie daarvan nog afwachtte. Ondertussen is het bijna mei 2024 en achtte ik de tijd gepast om u hierover een opvolgingsvraag te stellen.

Ik heb de volgende vragen, minister.

Is er reeds een evaluatie gemaakt van die proefprojecten? Zo ja, wat zijn de conclusies? Zo nee, wanneer wordt de evaluatie verwacht?

Hebt u een zicht op het bereik van die gezinscoaches? Hoeveel gezinnen/personen hebben zij kunnen bereiken? Wat was de 'caseload' per maatschappelijk werker? Bestaan er cijfers voor het geheel en per regio? Welke verschillen zijn er?

Hoe moeten de lokale besturen nu verder aan de slag met de projecten Lokale gezinscoaches?

Hebt u reeds aanbevelingen gedaan naar andere lokale besturen voor het implementeren van lokale gezinscoaches in hun lokaal armoedebeleid?

Bent u van plan om deze lokale gezinscoaches structureel in het armoedebeleid in te bedden en er zodoende middelen tegenover te zetten vanuit Vlaanderen zodat deze gezinscoaches overal in Vlaanderen kunnen werken en gezinnen in armoede kunnen helpen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voor de vraag, collega Veys. Het onderzoeks- en ondersteuningstraject van de pilootprojecten lokale gezinscoaches is inderdaad eind vorig jaar afgerond en resulteerde in twee eindrapporten. Beide rapporten leveren een waardevolle bijdrage aan kennis over welke organisatorische en methodische keuzes het aanbod van gezinscoaches tot een succes kunnen maken. Deze rapporten kunt u ook raadplegen op de website van het Departement Zorg.

De onderzoeks- en ondersteuningsteams schreven in februari 2024 ook samen een 'position paper' waarin, voortbouwend op de bevindingen uit het onderzoeks- en ondersteuningstraject, zes fundamenteën van gezinscoachwerking naar voren worden geschoven en randvoorwaarden om op lokaal niveau een onderbouwde en kwaliteitsvolle gezinscoachwerking te kunnen realiseren. Daar werd dus al mooi werk geleverd.

Al deze documenten bevatten een schat aan nuttige informatie voor huidige en toekomstige spelers die aan de slag willen met de methodiek van gezinscoaches. Ik wil hier wel eerlijk over zijn: er is nog wel wat lees- en interpreterwerk voor spelers die daar op het terrein mee aan de slag willen. Ik denk aan lokale besturen, 'één gezin - één plan'-werking, preventieve gezinsondersteuning en dergelijke. Daarom heb ik bij de vrijgave van het onderzoek ook onmiddellijk de opdracht gegeven aan het onderzoeksteam van de Odisee Hogeschool om te werken aan een praktisch hanteerbare methodiekomschrijving die concreet bruikbaar is voor heel Vlaanderen, inclusief Brussel. Naast de methodiekomschrijving zullen we ook werken aan een goede presentatie voor vormings- en voorstellingsmomenten over gezinscoaching zodat deze methodiek ook actief gepromoot kan worden. Wat de timing betreft: het is de bedoeling dat het geheel half oktober klaar zal zijn.

U peilde ook naar het aantal gezinnen die bereikt zijn. Er werden in totaal negentig gezinnen bereikt, waarvan 56 gezinnen langdurig door een gezinscoach werden opgevolgd, dat wil zeggen gedurende een periode van meer dan zes maanden. Voor de 56 langdurig begeleide gezinnen werd een pre- en postmeting uitgevoerd om de gemaakte evolutie van de gezinnen doorheen de gezinscoaching te analyseren. We hebben ook een overzicht per pilootproject. Ik stel voor dat we dat toevoegen aan het verslag (zie [bijlage](#)). Als u wilt dat ik dat voorlees, kan dat natuurlijk ook.

Uw derde vraag was hoe de lokale besturen nu verder aan de slag moeten. Op basis van de bevindingen uit het onderzoeks- en ondersteuningstraject en op basis van de daarop geënte position paper, waarnaar ik al verwees, wordt in een eerste fase gewerkt aan het uitschrijven van de methodiek van lokale gezinscoaching zoals ik al toelichtte. Daarnaast wordt ook vormingsmateriaal ontwikkeld om nadien lokale besturen en andere betrokken spelers te kunnen informeren en vormen over deze methodiek.

U peilde in uw vierde vraag naar de aanbevelingen. U zult begrijpen dat ik nog geen aanbevelingen gedaan heb naar andere lokale besturen voor het implementeren van lokale gezinscoaches in hun lokaal armoedebestrijd. Het is natuurlijk de bedoeling om de bevindingen uit het onderzoeks- en ondersteuningstraject, samen met die praktische methodiek, breed bekend te maken. We zullen daarover een studiedag organiseren als alles rond is.

Uw vijfde en laatste vraag betreft de structurele verankering op Vlaams niveau. Zoals u weet, worden lokale besturen door Vlaanderen ondersteund via het Gemeentefonds om hun lokaal sociaal beleid vorm te geven, inclusief bijvoorbeeld de voormalige projectmiddelen kinderarmoedebestrijding die onder toenmalig minister Lieten bestonden maar nadien structureel toegekend zijn aan die

lokale besturen. Het is dan ook aan de lokale besturen om keuzes te maken op basis van de lokale noden. Zoals toegelicht, kunnen we hier de expertise uit het onderzoek zeker aanbieden als een werkbare methodiek.

Gezinscoaching is een vorm van trajectbegeleiding en in die zin ook interessant voor andere actoren, bijvoorbeeld in het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid. De netwerken geïntegreerd gezins- en jeugdbeleid krijgen in dit ontwerp van regelgevend kader de opdracht toebedeeld voor trajectondersteuning. De methodiek van de gezinscoaches kan voor kwetsbare gezinnen zeker een meerwaarde zijn in de aanpak van de begeleiding. De diensten van Opgroeien waren ook betrokken bij de stuurgroep van dit onderzoek.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Dank u voor uw antwoord, minister. Ik denk dat het een goede zaak is dat het afgerond is. Maar ik ga eerlijk zijn: uw antwoord is wel wat ik bij het begin van deze legislatuur al vreesde. Zoals u weet, was ik kabinetschef bij het OCMW van Kortrijk. Toen we dat experiment destijds opgezet hebben, dacht ik dat de Vlaamse Regering het licht gezien had en dat we dus vooruitgang konden boeken. Ik vind dat de sessies Sterk Sociaal Werk die georganiseerd worden, een grote verdienste hebben. Het is een goede zaak dat we dat in Vlaanderen doen. Maar nu, op het einde van de legislatuur, krijgen we te horen dat er een onderzoek uitgevoerd werd, een experiment, en dat er tegen oktober een kader komt voor de methodieken. Zoals u zelf al zei, is er nog heel veel lees- en interpreteerwerk. Dat is helaas zo. Ook op lokaal niveau moet je je door heel wat studies ploegen, waarin er een grote overlap is tussen veel methodieken. De vraag is wat er de voorbije vijf jaar op het terrein verbeterd is. Als ik de rest van de agenda van vandaag bekijk, zie ik bijvoorbeeld de vraag van mevrouw Groothedde over de groeiende financiële onzekerheid van gezinnen, die ook over dit onderwerp handelt. Ik denk dat die noden echt wel groot zijn en dat het draagvlak er zeker ook is bij de bevolking. Denk maar aan het succes van het – overigens erg goed gemaakte – programma 'Zorgen voor mama', dat gaat over aanklappende, ondersteunende gezinsbegeleiding. Ik denk dat we op dit gebied toch wel meer stappen hadden kunnen zetten. Ik begrijp dat u geen middelen ter beschikking zult stellen om die gezinscoaches verder in te zetten in de toekomst.

Ik heb twee bijkomende vragen. U zegt dat er negentig gezinnen bereikt werden, waarvan 56 langdurig. Hoeveel gezinscoaches waren daarvoor actief? Was dat voltijds? De caseload is wel een heel belangrijk gegeven als het gaat over sociaal werk. In welke mate kunnen sociaal werkers beschikbaar zijn voor hun cliënten? Hoe kunnen ze verder ondersteuning bieden? Hoe kunnen ze echt 'outreaching' werken, buiten de kantooruren? Ik denk dat dat een cruciale vraag is.

Ik vroeg destijds aan minister Beke waarom er opnieuw een onderzoek, een experiment, uitgevoerd moest worden. Twee weken geleden was ik aanwezig op een zeer goed debat van het centrum algemeen welzijnswerk (CAW) West-Vlaanderen over hoe we het sociaal werk kunnen versterken. Een van de grote frustraties die daar geuit werden, is dat er telkens opnieuw een onderzoek uitgevoerd wordt en dat er telkens opnieuw weinig zaken structureel opgenomen worden. Bent u, als minister van Armoedebestrijding, van mening dat het uw taak is om een onderzoek te laten uitvoeren en daarna de bal weer in het kamp van de lokale besturen te leggen? Wat dan met lokale besturen die niet willen inzetten op die aanklappende gezinsondersteuning? Dat is een grote bezorgdheid van mij.

Iets anders wat minister Beke benadrukte, toen ik vroeg of er nu alweer een onderzoek moest gebeuren, was dat Kortrijk een centrumstad is en dat hij het ook in landelijke gebieden wilde testen. Nu komt er toch een methodiek die voor

heel Vlaanderen van toepassing moet zijn. Is dat niet wat tegenstrijdig? Had dit dan wel nut? Minister Beke gaf aan dat er een andere aanpak uitgewerkt moest worden voor landelijke gebieden dan voor stedelijke gebieden. Nu zal er toch een aanpak volgen voor heel Vlaanderen. Kunt u daar wat toelichting bij geven?

Celia Groothedde (Groen): Ik vind het een interessante vraag of overal dezelfde aanpak wenselijk is en hoe u daar als voogdijminister tegenover staat.

Ik heb zelf nog een bijkomende vraag. Ik stelde deze vraag al eerder, en daar kwam toen een wat tentatiever antwoord op. Misschien kunt u hier nu, na de afronding van dat onderzoek, een wat duidelijker antwoord op geven. Er is namelijk een zekere tegenstelling tussen de aanpak van gezinscoaches en die van 'één gezin - één plan'. Bij het ene worden mensen rond een gezin verzameld, bij het andere zegt men ervoor te willen zorgen dat er één persoon beschikbaar is zodat mensen niet van het kastje naar de muur gestuurd worden, en waarbij er achter het kastje en de muur het liefst nog mensen zitten die gezinnen verder kunnen helpen, al zijn het vaak steeds andere mensen.

Daarnaast is er toch enige 'muddling', zoals men dat in het Engels zegt, bij het concept waarbij er gewerkt wordt met een gezinscoach. De Vlaamse Regering heeft namelijk de voorbije tijd stappen willen zetten, waarbij bijvoorbeeld kinderopvang ook wordt gezien als een manier om gezinnen enigszins te begeleiden en waarbij in de jeugdhulp gesteld wordt dat er mensen rond het gezin verzameld moeten worden. Hoe puur blijft dan die aanpak? Er zijn verschillende methodieken, maar toch vooral 'één gezin - één plan' en de lokale gezinscoaches. Hoe ziet u het evenwicht tussen die twee? Ziet u dat lokale besturen daarin een keuze maken? Hebt u een zicht op dat evenwicht? Dat hangt ook samen met de vraag van de heer Veys. Gaat het dan over een verschil op basis van het type stad of misschien zelfs het type gezin? Ik vraag me af wat uw inschatting is op het einde van deze legislatuur. Wat heeft uw voorkeur?

Ik weet niet of collega Veys die indruk deelt, maar volgens mij was er de voorbije legislatuur vaak een verschil te merken tussen de regeringspartijen over de meest wenselijke aanpak. Het is een ietwat filosofische vraag, maar ik hoop toch dat u hierop op het einde van de legislatuur een zeker antwoord kunt geven. Ik deel de bezorgdheid van het veld rond armoedebestrijding, dat heel graag een wat duidelijkere, coherenter aanpak zou zien van de Vlaamse Regering, en ook een aanpak op langere termijn. De gezinnen waarover het gaat, willen dat zeker ook.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voor de bijkomende vragen. Dat de noden groot zijn, daarover zijn we het eens in deze commissie, denk ik. Dat gezinscoaches een rol kunnen spelen op dit vlak, daarover zijn we het ook eens. De vraag is wie ter zake wat moet doen.

Die gezinscoaches spelen een rol in lokale netwerken, in lokale projecten, in de aanpak van lokale besturen. Collega Veys, ik hoor u niet zeggen dat wij een Vlaanderenbrede methodiek moeten hebben binnen de Vlaamse administratie om gezinscoaches in te zetten. Ik hoor u wel zeggen dat u ervoor ijvert om de Vlaanderenbrede financiering voor lokale projecten verder te zetten of structureel te verankeren. Zo heb ik uw vraag begrepen. Het is natuurlijk zo dat die specifieke middelen via het Gemeentefonds toegekend werden aan de lokale besturen ten tijde van minister van Armoedebestrijding Lieten. Daarvoor vertrouwen we op de lokale aanpak en de lokale autonomie.

Hetzelfde geldt in andere beleidsdomeinen, bijvoorbeeld bij Jeugd, waar we het lokale jeugdbeleid hebben toevertrouwd aan de lokale besturen. Sommige lokale

besturen doen dat schitterend en doen veel meer dan wat ze deden ten tijde van een Vlaanderenbrede aanpak. Andere lokale besturen hebben nog een weg te gaan op dat vlak. Ook inzake armoedebestrijding is dat mijn ervaring: heel veel lokale besturen hebben mooie projecten, bijvoorbeeld door te werken met gezinscoaches, maar andere besturen kunnen nog stappen zetten. Dat is de keuze die gemaakt wordt door het lokaal sociaal beleid. Dat wordt inderdaad, evenals de middelen vanuit het Gemeentefonds, toevertrouwd aan de lokale autonomie. Dat is ook de reden waarom er daarvoor structureel geen middelen voorzien zijn binnen het armoedebeleid.

Wat wel het geval is, is dat mijn voorganger, Wouter Beke, in het kader van relancebudgetten beslist heeft om die methodiek een extra impuls te geven en om de ervaringen in een degelijk onderzoek te bundelen om nadien de best practices ter ondersteuning mee te geven aan de lokale besturen. Collega Veys, uw stelling dat dat niet zinvol is, wordt door heel wat lokale besturen niet gevolgd. Jullie hebben in Kortrijk ervaring op dat vlak, die ongetwijfeld zinvol is voor jullie eigen werking. Maar het is wel degelijk zinvol dat dat op verschillende plaatsen gedaan wordt en dat dat academisch en wetenschappelijk ondersteund wordt om daar conclusies uit te halen. Ik nodig u uit om de twee rapporten in detail door te nemen, die een schat aan informatie bevatten.

Zoals ik al aangaf, is het voor iemand die actief is op het lokale terrein niet zo evident om zulke wetenschappelijke studies grondig door te nemen en daaruit conclusies te trekken. Dat is de reden waarom we onmiddellijk nadat we dit binnengekregen hebben, beslist hebben om dit te vertalen naar meer praktische handvatten. Ik denk dat die voor heel wat lokale besturen zinvol zullen zijn. Dat is een deel van de structurele bijdrage die met het initiatief geleverd werd. Daarnaast verwachten we natuurlijk dat lokale besturen hun verantwoordelijkheid nemen op het vlak van structurele verankering. Ik deel dus de visie niet dat dit niet zinvol zou zijn.

U peilde naar een uitspraak van mijn voorganger, die ik niet heb kunnen verifiëren, dat Kortrijk een centrumstad is en dat de aanpak anders kan zijn in landelijk gebied of in grotere steden. Ik denk wel dat het in dezen zinvol is om een veelheid aan initiatieven te nemen en daaruit academisch gevolgen te trekken. Het zou niet slim zijn om deze studie enkel te doen op basis van het Kortrijks voorbeeld, los van het verschil tussen centrumsteden, grote steden en het platteland. Ik denk dat het heel zinvol is om daar verschillende initiatieven – een vijftal dus – in te betrekken. Ik zie dus zeker geen tegenstelling met wat mijn voorganger gezegd heeft. Ik denk dat het logisch is dat je, als je dit onderwerpt aan academisch onderzoek, je baseert op verschillende gebieden: centrumsteden, landelijk gebied en, als het even kan, ook grootstedelijk gebied.

Dan kom ik bij de vraag rond het verschil tussen gezinscoaches en 'één gezin – één plan'. Naar mijn mening is daar geen tegenstelling tussen. Ze zullen ook die methodiek van gezinscoaches kunnen inzetten bij hun begeleiding. Bij gezinnen met veel problemen is er op de achtergrond natuurlijk altijd een veelheid aan actoren betrokken. Het is een goed idee om daar één aanspreekpunt te hebben voor een aantal gezinnen. Dat er op de achtergrond veel actoren betrokken zijn, is logisch, en dat is ook de filosofie die we hebben gehanteerd in onze succesvolle oproep rond de lokale bondgenotennetwerken in de strijd tegen kinderarmoede, waar we net die veelheid aan actoren beter in verbinding willen brengen.

Als mij de vraag gesteld wordt wat mijn voorkeurmethode is, kan ik daar twee zaken op antwoorden. Ten eerste zie ik de tegenstelling niet. Ik denk dat ze complementair zijn. De vraag wie op welke manier het beste geholpen wordt, is, denk ik, geen keuze die je voor alle gezinnen uniform kunt beantwoorden als politieke partij of als minister. Ik denk dat het aan de professionele hulpverlening

is, zij die de gezinnen volgen, om uit te maken wat de meest aangepaste aanpak is.

Collega Groothedde, ik heb al verwezen naar de vraag rond de types van gezinnen: grootstad, centrumstad, platteland. Ook daar denk ik dat het zinvol is om geen uniforme aanpak op te leggen voor alle steden en gemeenten en voor alle lokale besturen, maar wel om handvatten aan te reiken die, afhankelijk van de situatie, kunnen worden aangepast, toegepast of geïnterpreteerd. Met andere woorden: ik ben ervan overtuigd dat die twee studies en de praktische handvatten zinvol zullen zijn voor alle lokale besturen, of ze nu in landelijk of in stedelijk gebied liggen. We gaan daarmee geen uniform kader aanbieden dat door iedereen te volgen is, maar het zal heel praktisch hanteerbaar zijn in de verschillende en diverse contexten waarin men leeft. Bovendien is elk gezin anders, ongeacht of men in de stad of op het platteland leeft.

Op de concrete vraag van de aantallen gezinscoaches kan ik antwoorden dat het zeer verschillend is. Ik stel voor om dit overzicht toe te voegen aan het verslag. In Balen, Dessel, Mol en Retie (Baldemore) zijn er drie gezinscoaches voor negentig gezinnen, in Oostende waren het er twee, met tien à twaalf gezinnen per coach.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Dank u wel, minister. Ik vind het wel vreemd dat er in Baldemore drie gezinscoaches voor negentig gezinnen zijn, want negentig gezinnen is het totaal aantal bereikte gezinnen. Ik zal mij over de cijfers buigen wanneer u die bezorgd hebt. Er zal wel een verklaring voor zijn.

Het armoedebestrijdingsbeleid is redelijk breed. Dit is wel een belangrijk aspect. Het stond ook in het toenmalig programma van de sp.a, nu Vooruit, om in te zetten op die gezinscoaches. Daarvoor zijn echter ook andere zaken nodig. De uitwisseling van gegevens van de kinderarmoede-index begint nu eindelijk een beetje uitgerold te worden. Ik krijg binnenkort de cijfers van uw collega Crevits. Het is vijf jaar na de start van de regering, dat maakt het wel wat moeilijk om op het terrein heel veel actie te kunnen ondernemen.

Waar het voor Vooruit om gaat, is dat die gezinnen iemand krijgen die hen ondersteunt, daar hebben ze nood aan. Of dat dan iemand is met een Vlaamse stempel van het CAW of het OCMW maakt niet uit, zolang die persoon maar goed begeleidt, kan doorverwijzen en goed mee kan ondersteunen. Ik denk dat dat essentieel is.

Wanneer u zegt dat het is toevertrouwd aan de lokale besturen en dat het aan hen is om ook budgetten toe te kennen aan eventuele gezinscoaches en het outreachend maatschappelijk werk, dan zeg ik dat u ook zaken hebt toevertrouwd aan het CAW die slechts half onder de Vlaamse overheid vallen en half niet. Dat is een restant uit het verleden. Als ik de maatschappelijke werkers, de mensen op het terrein drie weken geleden goed begrepen en gehoord heb – ik meen te denken van wel –, dan is hun vraag om structureel te ondersteunen en te stoppen met continu iets te onderzoeken. Ze zeggen dat zij het verschil voor de mensen maken en dat er meer mensen nodig zijn. Ik denk dat dat toch een evidentie is.

U verwijst ook naar de middelen die voorzien zijn geweest, maar u zegt het daar ook: begin deze legislatuur heeft minister Beke – niet u – bespaard op het CAW en het steunpunt Mens en Samenleving vzw (SAM). Dat heeft wel zijn gevolgen. We hebben bijvoorbeeld sinds 2014 geen overzicht van het aantal opvangplaatsen voor gezinnen die op straat dreigen te komen, voor dak- en thuislozen. Het is een groot probleem om daar een goed beleid te voeren. Die data-

inwisseling op Wonen is een groot probleem. Het is echt nodig om daar een serieuze tand bij te steken om daar een beter beleid te kunnen voeren.

Ik zal de verslagen van die proefprojecten doornemen. Ik mag hopen dat de volgende minister daar actiever zal op inzetten, om ook te zorgen dat op het terrein mensen die noden hebben, wel degelijk worden geholpen. Het maakt daarbij niet uit wie bestuurt in de gemeente. Een Vlaams beleid moet daar ook aan bijdragen.

Wordt ongetwijfeld vervolgd, maar ik vermoed dat het met een andere minister zal gebeuren. *(Opmerkingen van minister Benjamin Dalle)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de structurele verankering van voedselhulpinitiatieven – 1577 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Celia Groothedde

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Sociale distributieplatformen stonden aangegeven in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA). Deze richten zich op de lokale of regionale logistieke inzameling van voedseloverschotten bij veilingen, supermarkten, bedrijven enzovoort, om op een voedselveilige manier verspilling te vermijden en voedseloverschotten te herverdelen en te bezorgen aan voedselhulp- en sociale organisaties, en al dan niet een tijdelijke stockage te voorzien. Dit wordt telkens in een bepaalde regio toegepast. In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding wordt beschreven dat de Vlaamse Regering onderzoekt hoe de werking van de sociale distributieplatformen als een optimaal verdeelkanaal structureel verankerd kan worden. Tot eind juni 2021 liepen er vijf projecten inzake sociale distributieplatformen, en die werden voortgezet tot 2025.

We krijgen vanuit verschillende initiatieven de boodschap dat er minder voedsel is om te verdelen, terwijl de vraag niet is gedaald. Dat is een groot probleem. Dat heeft vooral te maken met het feit dat het magazijnbeheer van veel supermarkten geoptimaliseerd wordt, vaak met de hulp van vrijwilligers van voedselinzamelinitiatieven. Het heeft ook te maken met de FEAD-middelen (Fund for European Aid to the Most Deprived), een Europees verhaal waarbij de Federale Regering bevoegd is en dat wat slabakt. Dat betekent dat de voedselpakketten kleiner worden en de tekorten groeien. Verenigingen en gemeenten moeten steeds meer zelf investeren om de vraag nog te kunnen volgen, wat op lange termijn onhoudbaar is, zeker gezien de hoge armoedecijfers.

Minister, wat is de stand van zaken van de doelstelling om de sociale distributieplatformen structureel in Vlaanderen te verankeren, zoals beschreven in het VAPA? U ging het onderzoeken. Hebt u het onderzocht en wat is uw conclusie?

Vanaf 2025 stoppen de in 2021 uitgereikte projectsubsidies vanuit Vlaanderen voor de voedselhubs. Die hebben een verschil gemaakt in doorstart of uitbreiding van meerdere Foodsaversnetwerken. Daarvoor alvast mijn complimenten aan u. Zullen deze subsidies verlengd en/of structureel verankerd worden?

Er zijn twee referentieregio's in het zuiden van Oost-Vlaanderen, de Vlaamse Ardennen en de Denderstreek, waar tot nu toe, voor zover mijn informatie reikt, geen initiatiefnemer werd gevonden. U antwoordde op mijn schriftelijke vraag van 24 oktober 2022 hieromtrent dat uw engagement om voor deze regio's een

subsidie toe te kennen, wel blijft bestaan. Wat is de stand van zaken hieromtrent? Hoe is het daar verder verlopen?

Vanuit het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) werd er een werkingsbudget verdeeld over een aantal koepelorganisaties in België ter ondersteuning van begeleidende maatregelen voor voedselhubs. Voor Vlaanderen zijn er drie organisaties geselecteerd na een oproep van de federale programmatorische overheidsdienst (POD) Maatschappelijke Integratie, namelijk de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), die de koepelfunctie opvangt van het Foodsaversnetwerk, Welzijnsschakels en de Sint-Vincentiusvereniging. Op welke manier zullen deze begeleidende maatregelen worden ingevuld? Hoe verhoudt u zich tegenover de Europese en federale steun? Zullen er vanuit Vlaanderen eveneens extra investeringen komen aanvullend op deze middelen? Wordt de uitrol van de maatregelen op een of andere manier door Vlaanderen gecoördineerd op het terrein?

Hoe ziet u de rol van de voedselhulpinitiatieven in de ruimere strategie voor armoedebestrijding vandaag en in de toekomst? Op welke manier kunnen voedselorganisaties beter ingezet worden in het structureel wegwerken van armoede bij mensen die over de vloer komen? Met andere woorden: wat hebben we deze legislatuur geleerd?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Veys, dank u wel voor de vraag. De doelstelling tot bovenlokale verankering was een van de twee centrale doelstellingen van de projectoproep sociale distributieplatformen naar voedselhubs, waarvoor 2,4 miljoen euro uit het relanceplan Vlaamse Veerkracht werd uitgetrokken.

In de praktijk zien we een vrij divers verhaal. In Limburg zijn al grote stappen tot lokale verankering gezet. De meeste lokale besturen in die provincie hebben afspraken met en engagementen tegenover het daar actieve platform Depot Margo. Op andere plaatsen zien we dat die beweging moeizamer verloopt. Binnen het lerend netwerk van de distributieplatformen worden rond dit thema expertise en ervaringen uitgewisseld. Er is ook overleg met de VVSG hieromtrent.

De huidige subsidies lopen tot eind november 2025. Het komt natuurlijk de volgende Vlaamse Regering toe om beslissingen ter zake te nemen, maar een verlenging is op dit ogenblik niet in het vooruitzicht gesteld. De projecten zijn daarvan op de hoogte, en dat was ook bij de toekenning van de subsidies zo gesteld.

Daarom wordt vanuit mijn administratie in het lerend netwerk van de distributieplatformen sterk gewezen op het belang van de lokale structurele verankering van hun werking, zowel inhoudelijk als budgettair.

Uw derde vraag gaat over Oost-Vlaanderen. Ik blijf ter zake bij mijn engagement. Midden vorig jaar vond een overleg plaats tussen mijn kabinet en enkele geïnteresseerde actoren uit de regio om af te toetsen wat de mogelijkheden en randvoorwaarden voor die subsidie waren. Eerder dit jaar werd in opvolging van dat gesprek gepolst naar de stand van zaken. Ik stel vandaag vast dat er op het terrein heel wat goede wil aanwezig is, maar dat er zich op dit ogenblik nog geen initiatiefnemer aangemeld heeft om in die regio's van start te willen gaan met een distributieplatform.

Ik kom dan bij uw vierde vraag. De middelen waarover het hier gaat, worden federaal verdeeld, door de POD Maatschappelijke Integratie, net zoals het FEAD-fonds, dat ook via het ESF+ wordt gefinancierd en voorziet in de aankoop van voeding om via de provinciale voedselbanken te verdelen. Wij zijn, als Vlaamse

overheid, niet betrokken geweest bij deze oproep, noch bij de voorbereiding, noch bij de selectie. Ik heb de aanvragen ook niet te zien gekregen. Ik kan dus niet aangeven hoe de maatregelen zullen worden ingevuld. Vlaanderen heeft hierin dan ook geen coördinatietask of bevoegdheid.

Ik kom dan, tot slot, bij uw laatste vraag. Voedselhulp is, in mijn ogen, een noodzakelijk gegeven in het armoedelandschap, maar jammer genoeg een noodzakelijk gegeven. Ik zou het omschrijven als een noodzakelijke symptoombeschrijving. Mijn steun aan die organisaties kan daarom gezien worden als 'onder protest'.

Voedselhulp is op zich geen armoedebestrijdingsmaatregel. Voedselhulp zal immers niemand uit de armoede halen. Het is, jammer genoeg, een noodzakelijke aanvulling van tekorten elders. Structurele armoedebestrijding gaat, voor mij, maar ik denk ook voor alle experts en het middenveld, over mensen voldoende middelen, kansen en ondersteuning bieden zodat ze hun leven zelf in handen kunnen nemen en in hun behoeften kunnen voldoen. Dat is een andere visie dan te zeggen dat we via dit soort initiatieven voor de mensen zelf moeten bepalen hoe ze moeten worden geholpen. Ik ben ook benieuwd naar uw inzicht ter zake, collega Veys. Er is een interessant artikel verschenen in een tijdschrift, genaamd SamPol – dat u goed kent, denk ik – waarin professor Cantillon en een aantal anderen heel wat stof tot nadenken over dat thema meegaven.

De organisaties zelf kunnen natuurlijk wel een rol spelen. We stellen immers vast dat voeding mensen wel uit hun huis lokt, bij manier van spreken, dat het een manier kan zijn om contacten te leggen. In die zin bereiken die organisaties dan mensen die zelfs door OCMW's of andere hulpverleningsinstanties niet noodzakelijk gekend zijn. De voedselorganisaties kunnen daardoor voor deze mensen een ontmoetingsplek vormen, inzetten op persoonlijke netwerkversterking en de brug proberen te leggen met het reguliere hulpverleningslandschap. Dat is ook het geval voor een aantal initiatieven die noodondersteuning geven aan mensen in dak- of thuisloosheid. Dat is natuurlijk niet alleen de puur materiële dienstverlening maar ook de morele en mentale dienstverlening en het netwerk dat daar wordt aangeboden. Let wel: dat hulpaanbod mag geen drempel verhogen of een voorwaarde zijn voor de toegang tot noodhulp.

Daarnaast wordt in de voedselhubs ook de link gelegd met de sociale economie door tewerkstelling in die voedselhubs. Voor die mensen kan dat natuurlijk wel structureel het verschil maken, maar die schaal is daar een stukje beperkter want het gaat over tewerkstelling.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Nu, er zitten twee SamPol-columnisten in de zaal, dus ik ken het zeer degelijke magazine zeker goed. Daar hebt u gelijk in.

Het denken rond voedselhervreiding heeft de laatste jaren een evolutie gekend. Een paar jaar geleden werd iemand die in een container dook om voedsel dat nog consumeerbaar was en werd weggegooid, te recupereren, nog vervolgd voor diefstal in Gent, in Oost-Vlaanderen. Ondertussen, vandaag, zijn de meeste voedselverdeelnitiatieven, de oude voedselbanken, getransformeerd tot sociale kruideniers, waarbij mensen die kwetsbaar zijn, meer keuze wordt gegeven, meer 'ownership', meer 'actorschap'. Dat is een heel belangrijk emancipatorisch principe binnen de armoedebestrijding. Voedseloverschotten hebben ook met verspilling binnen het vrijemarktprincipe te maken. Het is een goede zaak dat we dat opvangen. Ook daar hebben wij, niet enkel in Kortrijk, maar in de hele regio, een regio van meer dan 300.000 inwoners, een project kunnen bekomen, Food Act 13, waarbij inderdaad die koppeling en activering gebeurd zijn. Dat is een heel belangrijk project, waarbij het gaat over logistiek. Ik denk dat onze

logistieke sector heel veel nood heeft aan extra werkrachten, dat zijn essentiële vaardigheden.

Ik ben wel wat teleurgesteld om te horen dat er in de Vlaamse Ardennen en de Denderstreek – ik denk dat toch zeker in die Denderstreek de noden bij heel veel gezinnen heel hoog zijn – helaas, zoals ik meen te concluderen, de lokale besturen de stap niet zetten om een project op te zetten. U zei dat er daar veel goede wil op het terrein is. Ik neem aan dat u dat, zoals ik, een zeer jammere zaak vindt, maar ik wou u ook graag vragen of u daar contact gehad hebt met – u bent natuurlijk ook lid van de partij – lokale besturen op het terrein om hen aan te sporen om hier mee aan de slag te gaan. Hebt u dat actief bepleit? Als u zegt dat er goede wil op het terrein is, wat bedoelt u daar dan precies mee? Zijn dat dan de lokale besturen? Zijn dat dan eerder de centra algemeen welzijnswerk (CAW's)? Het zou wel handig zijn om dat te weten.

Tot slot: ik denk wel dat dit een essentieel deel van een armoedebestrijdingsbeleid is. Dit gaat over het bestrijden van bestaanonzekerheid, over bestaanszekerheid. Ik weet dat u het zo niet bedoelt als u zegt dat voedsel mensen uit hun kot lokt. Als je honger hebt, ga je natuurlijk op zoek. Mensen in armoede zijn natuurlijk iedere dag bezig met overleven. Ik vind dat een beetje een vreemde redenering, maar het geeft wel aan dat dat ook kan leiden tot het versterken van de toegang tot de sociale rechten.

U zegt dat er geen vooruitzicht is op verhoging. Betekent dat dat u van mening bent dat er geen voortzetting in het vooruitzicht wordt gesteld? Bent u van mening dat de voortzetting van die middelen vanuit de Vlaamse overheid niet nodig is? Bent u daar dan geen voorstander van? Mag ik dat zo, al dan niet, concluderen? Het zou een groot verlies zijn. Tot eind november 2025 is er wel nog wat tijd om eventueel een verlenging te bekomen vanuit de Vlaamse Regering, maar vergeet ook niet dat mensen die werken op basis van projectsubsidies en die een paar maanden voor de afloop nog geen nieuws gekregen hebben, vaak andere oorden gaan opzoeken. Dat zou toch wel een heel slechte zaak zijn voor al die mooie initiatieven die bijna overal in Vlaanderen actief zijn.

Celia Groothedde (Groen): Ik heb nogmaals een bijkomende vraag. Ik begrijp uw punt over het klassieke onderscheid tussen warme en koude hulp, waarbij koude hulp via geld en automatische systemen eigenlijk te verkiezen is. Het is natuurlijk wel zo dat er op dit moment een tekort is, en dat de rijen, wanneer het gaat over voedseldistributie, dat ook tonen. Dat is trouwens een van de grote punten die in het stuk van Bea Cantillon in SamPol worden aangehaald, die zelfs een groot deel van het stuk uitmaken. Haar kritiek gaat ook heel vaak over het verstrekken van voedselpakketten, waar er, zoals u inderdaad zelf zegt, een zekere verschraling is.

Maar als je kijkt naar de voedselhulp die er vandaag wordt geboden, dan zie je dat er wel een grote diversifiëring is. Ik ben gaan kijken naar de projecten waar SAAMO mee bezig is. Dan gaat het over: stadsakkers; zelfpluktuinen, waarbij je dus mensen toegang geeft tot groen, tot het 'in touch' zijn met hun voedsel, tot een zekere vrijetijdsbeleving; circulaire voedselhulp; sociale projecten waarbij voedseloverschotten worden verduurzaamd door mensen die zelf in een precare werksituatie werken; sociale economie die eigenlijk een stukje breder gaat; en inderdaad sociale kruideniers, waar er bijvoorbeeld ook een diversifiëring is van prijs.

Ja, dat aanbod is altijd minder uitgebreid dan wanneer men de gemiddelde Delhaize binnengaait, maar het biedt een antwoord op een nood die er vandaag is, en het biedt het op een andere manier dan pakweg tien jaar geleden. Je ziet dat die diversifiëring ook in hun financiering is gebeurd. Die mensen en die

projecten hebben de eis gekregen om ervoor te zorgen dat ze bijvoorbeeld met klaverbladfinanciering werken. Daar zijn ze allemaal op ingegaan. Maar het is wel duidelijk dat dit soort projecten altijd de steun van de Vlaamse Regering nodig zal hebben.

Als u het hebt over de tegenstelling tussen warme en koude hulp: als dat heel erg naar steden en gemeenten wordt doorgeschoven, zoals het met wel meer noden en sociale hulp gebeurt, zal er een tekort komen in die zogezegd koudere, maar structureel zo belangrijke hulp die aan gezinnen wordt geboden.

Ik heb eigenlijk een gelijkaardige vraag, maar die bijvoorbeeld ook gaat over hoe u die diversifiëring ziet. Hoe ziet u het evenwicht in de toekomst tussen een financiering via de Vlaamse Regering en via lokale overheden? Die mensen gaan zelfs naar andere financieringen op zoek, op den duur.

Hoe kunt u ervoor zorgen dat een hulp die – denk ik – niemand hier als preferabel ziet, maar die nu ontzettend hard nodig is, wel kan worden voortgezet? Want, inderdaad, op het moment dat men op projectsubsidies blijft werken, krijgt men op den duur ook een precarisering van projecten die heel inventief werken, die met talent werken. Van het moment dat men te lang wacht om subsidies te verduurzamen – dat weet u ook –, gaat een sector verschrallen, en dan is al dat talent weg, en gaat dat elders in de arbeidsmarkt op, zeker met een krappe arbeidsmarkt als vandaag.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Groothedde, collega Veys, dank u wel voor de opmerkingen en vragen. Om te beginnen, het is niet omdat ik zeg dat het symptoombestrijding is, dat ik zeg dat het niet noodzakelijk is, jammer genoeg. Dat is ook de betekenis van de term 'onder protest'. Het zijn de organisaties die eigenlijk onder protest dit soort zaken doen en aangeven dat dit niet nodig zou mogen zijn. Het is jammer genoeg wel nodig, en we moeten daar dus ook initiatieven rond nemen. De vraag is dan natuurlijk wie welke bevoegdheid ter zake heeft. Als het gaat over dit soort steun, materiële steun, voedselhulp, is dat in wezen OCMW-bevoegdheid. Dat is ook de reden waarom de POD Maatschappelijke Integratie in de financiering betrokken is. Wel hebben we gezegd dat we daar vanuit Vlaamse Veerkracht een extra impuls aan willen geven, een impuls waarvan vanaf het begin is gezegd dat dit een eenmalig iets is en zou aflopen. De structurele verduurzaming op bovenlokaal niveau was vanaf het begin ook een van de twee doelstellingen van de projectsubsidie. Daar werkt men dus aan, ook in het lerend netwerk dat we vanuit Vlaanderen blijven faciliteren.

Dat daar een grote diversiteit aan initiatieven is gegroeid, is absoluut waar. Ik moedig dat ook aan. Dat gaat inderdaad van sociale kruideniers tot pluktuinen. SAAMO, dat we daarvoor structureel ondersteunen, heeft daar inderdaad ook een mooie rol in te spelen. Er zijn heel mooie evoluties bezig, die we ook vanuit SAAMO ondersteunen, en die vanuit het lokale beleid kunnen worden ondersteund complementair aan hetgeen vanuit de OCMW-bevoegdheid gebeurt. Daar gaan we dus zeker verder mee aan de slag.

Of er na november 2025 nog een financiering vanuit Vlaanderen moet komen, is een open vraag, denk ik. Het zal ook niet ik zijn die daarover beslist, toch niet in deze legislatuur. We zullen dat dus moeten bekijken. Ik vind dat dat debat moet worden bekeken op het moment dat de situatie concreet duidelijk is. Ik wil ter zake wel geen verwachtingen creëren. Op dit moment zeggen we dus dat dat in november 2025 stopt. Het is zeker geen voorafname op een structureel subsidiekader geweest. Dat was vanaf het begin ook heel transparant en helder.

Ik denk dus dat we het eigenlijk eens zijn over de doelstelling. Misschien verschillen we van mening over wie wat ter zake moet doen. Ik denk wel dat de hoofdverantwoordelijkheid ter zake ligt bij de OCMW's, de lokale besturen, en bijgevolg dus ook bij de POD. Wij werken ondersteunend, ook met dat lerend netwerk.

Er is nog één ding. Collega Veys, waarop doelde ik toen ik het had over structureel armoedebeloid versus symptoombestrijding? Ik zat gisteren in een debat met uw collega en fractieleidster Hannelore Goeman. We hadden het over een gerelateerd onderwerp, namelijk voeding op school. Dat is een bekend debat hier. Het ging ook over de kostprijs van het in alle scholen gratis aanbieden van warme maaltijden, wat blijkbaar het standpunt van Vooruit is. De vraag was hoe dat moet worden gefinancierd. Het antwoord was dat dat deels via de kinderbijslag zou gaan. Dat is toch wel een andere visie op structureel armoedebeloid. Dat is namelijk zeggen dat men niet de middelen geeft aan de gezinnen om daarmee aan de slag te gaan en beslissingen te nemen, maar dat men eigenlijk in de plaats van gezinnen gaat beslissen wat belangrijk is voor hun kinderen. En daarvoor passen wij. Dat is een gerelateerd onderwerp, maar natuurlijk niet het voorwerp van uw vraag. Maar ik ben wel benieuwd naar uw persoonlijke visie ter zake.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, ik heb u deze vraag gesteld: wat hebben we deze legislatuur daarover geleerd? Ik heb daar niet echt een duidelijk antwoord op gekregen. Ik vroeg of u er persoonlijk voorstander van bent dat we die middelen de volgende legislatuur voortzetten. U zegt dat u daar niet op wilt vooruitlopen. Het is uw goed recht om dat te antwoorden.

Ik ga niet spreken over noodkreten, maar er zijn wel grote bezorgdheden van al die projecten op het terrein. Men heeft schrik dat, wanneer die ondersteuning na 2025 wegvalt, een aantal van de Vlaamse foodsavers hun activiteiten gaan moeten stopzetten of sterk inperken. Dat kan ertoe leiden dat een hele groep mensen in voedselarmoede niet meer gaat geholpen worden en dat er opnieuw heel wat vers voedsel noodgedwongen op de afvalberg terecht zal komen, wat ook heel jammer zou zijn. Als we spreken over structurele armoedebestrijding en slim overheidsbeleid, dan zijn die foodsavers een perfect voorbeeld van transversaal beleid. Dat staat niet in hun titel, maar dat komt er wel op neer.

U moet zorgen voor een transversaal armoedebestrijdingsbeleid in deze regering. Dat gaat over tewerkstelling, dat gaat over armoedebestrijding, en dat gaat ook over duurzaamheid. Ik kan enkel maar concluderen dat er nu niet gewerkt is aan een mogelijk financieel kader om dat structureel verder te zetten. Dan is het wel wat zuur om in beleidsnota's te vermelden dat voedselhervreiding belangrijk is en dat die foodsavers en die voedselbank een meerwaarde zijn. Binnenkort zal daar niets meer tegenover staan vanuit Vlaanderen.

Het is een beetje hetzelfde als met die gezinscoaches: lokale experimenten werken goed, Vlaanderen beslist om het overal te testen, men maakt een studie, men zet het experiment op, men laat het lopen, en finaal zegt u dat de OCMW's en de lokale besturen het maar moeten doen. Ik denk niet dat dat de beste manier is van armoedebestrijding. Op dat vlak blijf ik – ik zeg dat zonder enige ironie – toch wat op mijn honger zitten. Ik denk dat we dit op het Vlaamse niveau structureel moeten opnemen. Ik hoop dat uw partij daar een partner in kan zijn in de volgende legislatuur. Zolang die noodhulp nodig is, moeten we zorgen dat die gegarandeerd is. Ik denk dat dat een basistaak is van alle overheden in dit land.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de bevraging door de Gezinsbond over de groeiende financiële onzekerheid van gezinnen
– 1472 (2023-2024)**

Voorzitter: de heer Maxim Veys

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ook u hebt de barometer van de Gezinsbond gezien, die elk kwartaal bevraagt wat er leeft in Vlaanderen bij ouders met kinderen tussen 0 en 18 jaar. Er wordt gepeild naar het welbevinden en vertrouwen in vijf levensdomeinen: inkomen, relaties en welzijn, woonkwaliteit, toekomst van de kinderen en de combinatie werk en gezin. De globale index daalt verder naar 6,5 op 10. Vorige keer stond die nog 4 procent hoger.

De Gezinsbond ziet vooral alarmsignalen bij de inkomensindex, die “zorgwekkend laag” genoemd wordt. De daling is ook steil: op nog geen jaar tijd is de index van 6,3 naar 5,4 op 10 gegaan – dat is nog zeer nipt geslaagd. De koopkracht van gezinnen staat onder druk. Vooral bij mensen die laaggeschoold zijn, zijn de resultaten heel verontrustend en zegt de Gezinsbond expliciet zich grote zorgen te maken.

Werk werd door deze Vlaamse Regering heel vaak dé garantie tegen armoede genoemd. De Gezinsbond stelt evenwel expliciet dat werk absoluut geen garantie biedt op financiële zorgeloosheid: bijna een op de drie werkende ouders geeft aan moeilijk tot zeer moeilijk rond te komen.

Minister, hoe ziet u deze cijfers, gezien de focus op werk van de Vlaamse Regering en haar overtuiging dat een job de beste garantie is tegen precariteit, wat nogmaals ontkracht is nu de precariteit duidelijk stijgt bij werkende gezinnen? Welke vangrail tegen armoede kunt u de gezinnen nog bieden in de laatste maanden voor de verkiezingen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Groothedde, we hebben natuurlijk nooit beweerd dat werk de enige garantie is om uit de armoede te geraken, wel dat het de beste garantie is, zeker in vergelijking met vervangingsinkomens. Dat is nog steeds het geval. Er is ook geen enkele armoede-expert die dat in vraag stelt. En dan heb ik het nog niet over werk als instrument voor zelfontplooiing, sociaal contact, persoonlijk netwerk en het bieden van structuur. Tegelijk weten we dat we in Vlaanderen ongeveer 4 procent van de werkenden een inkomen heeft onder de armoedegrens. Dat is een laag percentage, maar in absolute cijfers zeker niet verwaarloosbaar. Deze categorie van de zogenaamde ‘working poor’ bestaat uit ongeveer honderdduizend mensen, toch een aanzienlijk aantal. Dat zijn er meer dan bijvoorbeeld het aantal mensen met een leefloon. Naar mijn lezing trekt het resultaat van de bevraging van de Gezinsbond die overtuiging rond werk die de Vlaamse Regering huldigt, helemaal niet in twijfel.

Ik wil graag ook wijzen op het verschil tussen enerzijds armoede en anderzijds moeilijk rondkomen. Dat zijn verschillende begrippen. De enquête die de Gezinsbond voert met de gezinsbarometer gaat niet over armoede, dat beweren ze zelf ook niet, maar wel over moeilijk rondkomen – dat is een ander concept.

We weten natuurlijk dat het de voorbije jaren niet eenvoudig geweest is voor een deel van onze gezinnen: de gevolgen van corona en nadien de stijgende energie- en voedselprijzen zorgden voor druk op de gezinsbudgetten. Toch stellen we vast

dat, mede dankzij beleidsmaatregelen van de federale, Vlaamse en lokale overheden, de armoede gedaald is. Ik heb het dan niet enkel over het armoederisico maar ook over de subjectieve armoede. Ik vind het relevant om hierbij te verwijzen naar een stelling van professor Van Lancker, die door Knack bevestigd werd over de gezinsbarometer: "De bevindingen uit de Gezinsbarometer staan een beetje haaks op alles wat wij weten over subjectieve armoede in België en in Vlaanderen. Die daalt, zo blijkt uit de officiële cijfers. En dat geldt zowel voor de cijfers op basis van nationale rekeningen – zoals de Nationale Bank die hanteert – als voor de EU-SILC-cijfers (Statistics on Income and Living Conditions). Dat laatste is echt hét instrument om de inkomens en de levensomstandigheden van gezinnen en mensen in Vlaanderen en België te meten. Het gaat om een representatieve, goed uitgevoerde enquête op heel de bevolking."

Dat artikel stelde ook vragen over de methode, waarbij de indexen die de Gezinsbond gebruikt niet verder worden geduid noch achterliggende cijfers worden gepubliceerd. We weten enkel dat dit met een vrijwillig online panel gebeurt is, wat niet de meest betrouwbare methodiek is.

Hiermee beweer ik natuurlijk op geen enkele manier dat er geen armoede meer zou zijn of dat bepaalde groepen zoals eenoudergezinnen, werkende armen of kortgeschoolden niet meer risico lopen. Dat zien we ook in de SILC-cijfers, hoewel we ook daar een hoopgevende daling zien. Maar bijvoorbeeld voor eenoudergezinnen zijn we er nog lang niet en is er nog heel veel werk aan de winkel.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik had wel verwacht dat u het interview met professor Van Lancker zou aanhalen. U hebt daarin zonder twijfel ook gelezen dat de groepen waarop ik de nadruk leg, ook door hem worden benadrukt. Hij heeft het – zoals elke expert steeds weer – ook over een groeiende precariteit bij eenoudergezinnen. Minister, ik wil wat dat betreft een vrij concrete vraag stellen. Een paar weken geleden is een groot aantal middenveldorganisaties en professionele organisaties naar het Grondwettelijk Hof gestapt omdat de toegang tot de kinderopvang wordt beperkt voor kansengroepen. Nu krijgt nog 10 procent van die gezinnen toegang, tegenover minstens 20 procent in het verleden. In eenoudergezinnen wordt veel vaker gedwongen deeltijds gewerkt, ook omdat de zorgnood daar vaak veel groter is. Het gaat hier ook over gezinnen met mensen met een langdurige ziekte, handicap of met een zeer zware zorgnood.

Cd&v is een groot voorstander van het vermaatschappelijken van de zorg. Dat valt niet te rijmen met wat nu gebeurt is, het beperken van de toegang tot een essentieel instrument om, zoals u zelf zegt, het netwerk te vergroten. Ik weet dat cd&v dat met lange tanden gedaan heeft, maar dit is wel symptomatisch voor een regering die de toegang tot essentiële netwerken en dienstverleningen, die door de overheid aangeboden horen te worden, beperkt heeft, bemoeilijkt heeft en drempels heeft ingevoerd. Dat is al begonnen met de startnota van vijf jaar geleden op basis waarvan het regeerakkoord gevormd is.

Ik weet dat het wat filosofischer wordt, maar het is het einde van de legislatuur, en eerlijk gezegd zou ik graag iets anders krijgen dan een defensief antwoord, namelijk een antwoord met visie. Dat is niet aanvallend bedoeld, dat is echt bedoeld als een open uitnodiging. Hoe ziet u dat? Moeten die drempels opgeworpen blijven? Er zijn deze legislatuur nog meer drempels ingevoerd.

Als het gaat over de kinderbijslag, is het defensieve antwoord altijd dat er veel meer mensen met een sociale toeslag zijn. We zien evenwel dat in Vlaanderen de gezinsbijslag minder verhelpt aan kinderarmoede dan in de andere gewesten. Dat wordt bijvoorbeeld door een specialist als professor Van Lancker zeer vaak herhaald. U kunt het wel hebben over de absolute armoede in die andere gewesten

– dat is nog een defensieve lijn – maar ik wil het hebben over de filosofie en ik wil het graag hebben over het Vlaamse Gewest en de aanpak aldaar en, als het gaat over kinderopvang, over de Vlaamse Gemeenschap.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Groothedde, ik denk dat het debat over de kinderopvang uitgebreid gevoerd is in de commissie Welzijn. Ik verwijs ter zake naar de antwoorden van collega Crevits.

Wat eenoudergezinnen betreft: die heb ik zelf ook vermeld. Ik heb in mijn antwoord verwezen naar de precaire situatie van bepaalde groepen, zoals eenoudergezinnen. Dat kunt u gerust nalezen.

We zien wel – en dat was het punt – dat het armoederisico in Vlaanderen tijdens deze legislatuur gedaald is van 9,8 procent in 2019 naar 7,8 procent in 2023.

Eenoudergezinnen vormen inderdaad, net zoals een aantal andere categorieën, een zeer precaire groep. Ze moeten in het armoedebelied zeker voldoende aandacht krijgen, omdat ze zeer kwetsbaar zijn voor armoede en kansarmoede. Ik zal u daarom het integrale citaat voorlezen van professor Van Lancker: “Neem eenoudergezinnen. Die hebben het moeilijk om rond te komen.” Dat zei ik zonet ook. “Het is absoluut waar dat zij zeer kwetsbaar zijn voor armoede.” En dan komt het: “Maar ook bij die groep is de armoede gedaald. En als je in Vlaanderen kijkt naar de mensen die géén diploma middelbaar onderwijs hebben, dan geeft 15 procent van die laaggeschoolden aan dat het moeilijk of zeer moeilijk is om rond te komen. Terwijl de Gezinsbond het heeft over 80 procent, voor een groep die min of meer overeenkomt.” Ik denk eerlijk gezegd dat professor Van Lancker en ik hetzelfde zeggen en ik denk dat ik dat ook heel helder heb gesteld. We moeten wel de cijfers die voorhanden zijn en die wel wetenschappelijk onderbouwd zijn, durven te noemen.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Ja, minister, u hebt de eenoudergezinnen inderdaad vernoemd. Daarom ging ik er ook op in. Daarom vroeg ik naar uw visie betreffende het beperken van de dienstverlening aan kwetsbare groepen. Die kwetsbare groepen omvatten veel meer dan enkel eenoudergezinnen. Anderzijds verwees u ook naar de column van Karen Hermans, Bea Cantillon en Sarah Marchal. Daarin wordt gesproken over ontoereikendheid bij bepaalde groepen op dit moment. Ik zal ook even citeren: “Ook de toegankelijkheid staat onder druk. De toenemende focus op activering, strengere toegangsvoorwaarden, rechten worden niet uitgeput.” Ook in de barometer van Decenniumdoelen wordt expliciet gezegd dat er moedigere keuzes gemaakt moeten worden, met specifieke en gerichte maatregelen voor mensen met een laag inkomen. Er wordt ook heel duidelijk gezegd dat de ongelijkheid aangepakt moet worden. We zien ook steeds opnieuw dat er steeds meer mensen in een situatie van economische onzekerheid belanden. Dat is een tendens die de afgelopen vijf jaar veel sterker geworden is: mensen weten niet waar ze aan toe zijn en behoren tot een onderlaag die niet noodzakelijk arm is maar wel zeer precair. Die groep groeit, en dat is zeer zorgwekkend. Als je daarvoor de drempels verhoogt, kom je niet verder. Wat dat betreft, vind ik dit toch een non-antwoord, minister.

Ik heb in mijn bijkomende vraag gepeild naar uw visie inzake drempels en de toegang tot infrastructuur, tot kennis, tot hulp. U bent minister van Armoedebestrijding, maar verwijst gewoon integraal door naar uw collega, de minister van Welzijn. Dan hadden die bevoegdheden toch niet gesplitst hoeven te worden? Als het gaat over Welzijn en ik stel uw collega een vraag over

armoedebestrijding, dan verwijst zij naar u. Dan denk ik het volgende: voor alles bevoegd maar voor weinig verantwoordelijk.

Ik vind het heel jammer dat er hier geen diepgaander antwoord kwam. Ik heb u expliciet gezegd dat mijn vraag meer filosofisch en dieper bedoeld was, minister. Ik heb heel duidelijk geschetst dat er de afgelopen vijf jaar meer drempels opgeworpen zijn, op allerlei vlakken. Het gaat niet alleen over kinderopvang. Het gaat ook over het feit dat het regeerakkoord gebaseerd is op een startnota waaraan wekenlange onderhandelingen met het Vlaams Belang voorafgingen, waarin drempels zijn opgeworpen, specifieke drempels voor kwetsbare groepen. U hebt gelijk als u zegt dat een subjectief gevoel en een online selectie geen precieze instrumenten zijn. Maar bij preciezere instrumenten en preciezer onderzoek zien we dezelfde tendens. Dan zien we dat er inderdaad een veel grotere groep is die geprecariseerd is. Dan zien we dat zelfs in België, waar we toch prat konden gaan op een goede gini-index. De ongelijkheid groeit. Daarover had ik heel graag een filosofischer en diepgaander antwoord gehoord met een visie voor de komende jaren. *(Opmerkingen van minister Benjamin Dalle)*

Er wordt blijkbaar wat lacherig over gedaan, dat zullen we dan maar bewaren voor de annalen. Ik hoop dat er de komende vijf jaar drempels zullen worden afgebouwd in plaats van opgeworpen. Heel veel mensen hebben het nodig.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.